

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Tel. 827 42 02

Fax. 827 64 53

Warszawa, 19 grudnia 2000 r.

34949

RPO/353760/2000/V/AK

Pan

Marek Biernacki

Minister Spraw Wewnętrznych

i Administracji

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do mojego wystąpienia z dnia 21 września 2000 r. oraz stanowiska Pana Ministra (pismo z dnia 8 października 2000 r. o sygn. SMDG-5160/00/MC) w sprawie braku spójności systemu prawnego, w zakresie skutków, jakie w odniesieniu do ostatecznych decyzji administracyjnych wydanych w ogólnym postępowaniu administracyjnym i w postępowaniu podatkowym wywołuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność aktu normatywnego z aktem wyższego rzędu pragnę poinformować, iż otrzymałem także stanowisko Ministra Finansów w tej sprawie.

W odpowiedzi na moje wystąpienie Minister Finansów potwierdził sygnalizowane przeze mnie wątpliwości dotyczące trybu wzruszania ostatecznych decyzji podatkowych w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzeknie o niezgodności aktu normatywnego stanowiącego podstawę ich wydania z aktem wyższego rzędu oraz wyraził potrzebę zamieszczenia w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) przepisu rozstrzygającego wszelkie istniejące obecnie rozbieżności interpretacyjne w tym zakresie. Zdaniem Ministra Finansów powinno to nastąpić w drodze uzupełnienia katalogu wymienionego w art. 247 § 1 Ordynacji podatkowej o dodatkową przesłankę. Zmiana taka zostanie zaproponowana w projekcie kompleksowej nowelizacji ustawy - Ordynacja podatkowa przygotowywanym obecnie w Ministerstwie Finansów.

Należy jednak zauważyć, iż wprowadzenie do katalogu przesłanek stwierdzenia nieważności ostatecznych decyzji podatkowych proponowanej zmiany

utrzyma nieuzasadnione zróżnicowanie skutków, jakie w odniesieniu do ostatecznych decyzji administracyjnych wydanych w postępowaniu administracyjnym i podatkowym wywołuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Nadal zatem pozostanie nierozwiązany podnoszony przeze mnie problem braku spójności systemu prawnego w omawianym zakresie. W mojej ocenie brak jest bowiem uzasadnienia dla funkcjonowania dwóch odmiennych trybów wzruszania ostatecznych decyzji administracyjnych wydanych w postępowaniu administracyjnym i podatkowym, na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał za niezgodny z aktem wyższego rzędu. Także zdaniem Ministra Finansów nie ma istotnych powodów dla istnienia odmiennych procedur w tym zakresie na gruncie Kodeksu postępowania administracyjnego i Ordynacji podatkowej. Minister Finansów wskazuje ponadto, iż instytucja wznowienia postępowania odnosi się do nieprawidłowości stwierdzonych w postępowaniu poprzedzającym wydanie decyzji administracyjnej tj. wad procesowych. Celem zaś instytucji stwierdzenia nieważności jest wyeliminowanie z obrotu prawnego ostatecznej decyzji administracyjnej zawierającej wadę tkwiącą w samej decyzji i dotyczącą prawa materialnego. Wada polegająca na wydaniu decyzji na podstawie aktu, który następnie utracił moc w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest zaś w swej istocie zbliżona do kwalifikowanych wad stwierdzenia nieważności tj. wydania decyzji bez podstawy prawnej czy też z rażącym naruszeniem prawa. Nie wykazuje natomiast związku z przesłankami wznowienia postępowania.

Nie rozstrzygając kwestii trybu właściwego dla wzruszania decyzji administracyjnej w omawianej sytuacji pragnę jednak podkreślić, iż w moim przekonaniu niewątpliwie zachodzi potrzeba wypracowania jednolitego rozwiązania prawnego w tym zakresie na gruncie Kodeksu postępowania administracyjnego i Ordynacji podatkowej. Nie ma bowiem powodów, dla których przepisy Ordynacji podatkowej miałyby gwarantować wyższy standard ochrony praworządności w omawianym zakresie niż przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W związku z powyższym - stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471 ze zm.) - w załączeniu przesyłam Panu Ministrowi kopię odpowiedzi Ministra Finansów z prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii potrzeby zapewnienia jednolitego rozwiązania prawnego w omawianym zakresie i podjęcia w uzgodnieniu z Ministrem Finansów stosownych działań w tym kierunku.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll